

# א-פעולה 21

## אחריות

(מתאים לנתיבות בנות)

[קרדיט למעיין רייך]

### פתיחה

- נשאל האם אתן מרגישות שאתן לוקחות אחריות על החיים שלכן?
- האם אתן מרגישות שבעקבות המעבר לגיל מצוות, אתן אחראיות יותר על המעשים שלכן?

### מתודה

הסיפור של עדי:

קוראים לי עדי, ואני בת 16 וחצי. נולדתי השמינית למשפחה דתית מרובת ילדים (9 בלי עין הרע...). אנחנו גרים בישוב קטן ודתי בצפון הארץ. אני מחונכת באווירה יהודית טהורה, אני פעילה בתנועת נוער (פעם כחניכה והיום כמדריכה), אני לומדת באולפנה מצוינת באזור, וגם ביסודי למדתי בבתי הספר הטובים ביותר באזור. הסיפור שלי מתחיל כשסיימתי את כיתה ב' ועד היום לא נגמר. למדתי באחד מבתי הספר באזור, והייתי היחידה מהישוב שלמדה בו. כל שאר הילדים למדו בבית הספר השני במועצה, שהיה קצת פחות דתי מבית הספר שלי. אבל אז בית הספר שלי התחיל להתדרדר מבחינה לימודית וחברתית. הוחרמתי על ידי הכיתה מסיבה שלא ברורה לי עד היום, המורים הטובים שהיו לי הוחלפו לפתע במורים שרק הרגע סיימו את התואר בהוראה, ולא היו כל כך מנוסים וטובים כמוהם, ולא ידעו להתמודד אתנו. אחי ואני לחצנו על הורי שיעבירו אותנו לבית הספר של החברים שלנו, ולבסוף הם נכנעו לנו, והסכימו. זאת הייתה הטעות של חיי. אחי השתלב בקלות בכיתה החדשה שלו, לפחות לפי מה שאני ראיתי - הוא מספר שהוא פשוט לא חיפש חברים. הוא מהסוג המתבודד... לעומת זאת אני מהסוג שחי בלהקות - ומכיוון שהגעתי לשם בכיתה ג', הגעתי לחברה מגובשת וסגורה. הייתי היחידה שלבשה חצאית, הייתי היחידה שהקפידה לא לדבר בתפילה, להכין את כל השיעורים, להיות נימוסית למורים (שם קראו למורים בשמם, דבר שעד היום אני לא מסוגלת לעשות, ולמרות שעזבתי כבר לפני 5 שנים את בית הספר עד היום כשאני רואה את מורותיי ברחוב אני קוראת להן "המורה"...), והייתי חכמה. וזו הייתה הסיבה הראשית לשנאה - הם קינאו בי. ואני לא אומרת את זה מתוך שחצנות חס וחלילה... פשוט הייתי הילדה שכיף להתעלל בה. אחת "חנונית" שהוציאה מאיות בכל מבחן בקלות (הציון הכי נמוך שלי בכל היסודי היה 88...), דוסית, שתקנית וביישנית. אני לא אתחיל לפרט את מה שהם עשו לי - זו צלקת שעדיין כואבת כשלוחצים עליה חזק מדי... במשפט אחד - במשך ארבע שנים לא היו לי חברים. באמצע כיתה ה' הגעתי למצב שחודש לא הסכמתי ללכת לבית הספר. הסיפור הזה יצא גם מחוץ לבית הספר. גם בישוב - בתנועת הנוער, חוגים ושאר פעילויות הם העליבו אותי, פגעו בי והשפילו אותי. ומכיוון שכך נהגו בי - כך הייתי. ילדה עצובה, בודדה, מושפלת, שקועה בלימודים כדי לברוח מהמציאות, נטולת חיי חברה ומרירה.

את כל ה"מאבק" הזה נגדי, אם ניתן לקרוא לזה כך, הובילה ילדה אחת. גלי. גלי הייתה "מלכת השכבה". היא לא הייתה יפה או חכמה או מצחיקה יותר מכל אחת אחרת, או אולי אפילו פחות מכולן, אבל היה בה את ניצוץ המנהיגות. את הכריזמה המדהימה, שבהינף יד כל הבנות הלכו שבי אחריה... והיא שנאה אותי. היא שנאה אותי כי הייתי יותר טובה ממנה בכל דבר. בלימודים, בספורט, במראה, באופי... ושחר היא הילדה שהצילה לי את החיים. היא הייתה החברה הכי טובה שלי, ונשארה כזו נגד כל מה שגלי עשתה. חרמות, התעללויות, הצקות ושאר ירקות. שתי ילדות קטנות בכיתה ג' - נגד כל העולם. הבעיה היחידה הייתה, ששחר גרה ביישוב אחר, ולא יכלה לעזור לי מחוץ לשעות הלימודים ולתמוך בי. את שחר כולם אהבו. היא הייתה חברותית, נחמדה ויפה, והיא ניסתה להשתמש בזה כדי להגן עלי, אבל זה לא כל כך הצליח לה. בה גלי לא העזה לפגוע, ואת החרמות היא הטילה רק עלי, וכך גם לגבי ההתעללויות ושאר ההצקות. כשהגענו לכיתה ו', היה ברור שנישאר באותו בית הספר (חטיבה ותיכון המהווים המשך של בית הספר היסודי). אבל אני ברחתי משם. בכיתה ז' עברתי לאולפנה שנפתחה באזור, ואיתי עברו עוד כמה בנות מהיישוב ושחר. גלי נשארה ללמוד בחטיבה שם. במשך שלוש שנים היה לי טוב. גלי ואני לא הפכנו לחברות, אבל רבנו הרבה פחות. היה משבר קטן נוסף בסוף כיתה ח', כששחר עברה לאולפנה אחרת, אבל המשכנו להיות חברות טובות - היינו כבר גדולות ויכולנו לנסוע לבד באוטובוס אחת אל השניה. ואז, בסוף כיתה ט', גלי החליטה לעבור לאולפנה שלנו. ברגע ששמעתי את זה, ידעתי שאני צריכה לברוח משם כמה שיותר מהר. ידעתי מה הולך לקרות, אבל לא הייתה לי סיבה אמיתית מלבד תחושת בטן איומה... ולא עברתי בית ספר. וזו הייתה הטעות השניה שלי. שבועיים אחרי תחילת הלימודים בכיתה י', גלי הכתה שנית. היא פגעה לי בדבר היקר ביותר שלי, הסיתה את השכבה נגדי והפיצה שמועה שגרמה לי להיראות אשמה בכל הסיפור, והתיישה בשקט בצד, חיוך תמים מרוח על פניה כאילו לא עשתה דבר. שבוע שלם כל בית הספר לא דיבר איתי. שבוע שלם של ייסורים, בושה, השפלה. רבתי עם החברה הכי טובה שלי מלבד שחר, רבתי עם עוד שלוש חברות, רבתי עם שני ידידים טובים שלי... אני לא יודעת עד היום איך שרדתי את השנה הזאת בבית הספר. בסוף כיתה י', שכנעתי את ההורים שלי להעביר אותי לאולפנה שבה שחר לומדת, שהיא הרבה יותר דתית מהאולפנה בה למדתי וידעתי שאליה גלי לא תגיע לעולם. היה קשה - הם לא ידעו על הסיפור ואהבו מאוד את האולפנה שבה למדתי ושיטת החינוך שם. אבל לא ויתרתי עד שהם הסכימו.

והיום? אני לא בטוחה. עם גלי אני לא מדברת כבר יותר משנה וחצי, עם החברה טובה שלי השלמתי רק לפני חודש, והיחסים שלנו לעולם לא יחזרו למה שהם היו, אחד מהידידים שלי לא מוכן לדבר איתי, והשני רק עכשיו מתחיל להיפתח. שלוש הבנות שרבו איתי בגלל זה, שמעו את הסיפור האמיתי מהילדה היחידה שנשארה חברה שלי באותה תקופה קשה, והשלימו איתי.

נשמע תינוקי ומטופש, נכון? חרם, טינה, ריבים, "ברוגז", "שולם"... ממש טלנובלה. אז זהו, שלא. היום אני מדריכה ביישוב שלי. אני רואה אותם, ילדים קטנים, פגיעים, רגישים. טיפה יותר גדולים ממה שאני הייתי כשהתחיל כל הסיפור. ואני לא מסוגלת להבין - איך? איך ילדים כאלה קטנים ורגישים יכולים להיות כל כך מרושעים ואכזריים?! איך המדריכים שלי - מכיתה ג' עד היום לא שמו לב לכל הסיפור?! לא שמו לב שארבע שנים לא באתי בגלל זה לסניף? איך לא היה לאף אחד אכפת ממני. לא היה לי למי לפנות, לא היה לי עם מי לדבר...

ולפני כמה ימים, עשיתי להם פעולת גיבוש. בסוף הפעולה, שמעתי שני בנים, יושבים בצד ומדברים על חניך שלישי מהקבוצה. "וואי, מה עשינו לו היום בבית הספר, איך הוא בכה..." "לא מיהרתי להסיק מסקנות, ופשוט שאלתי אותם מה קרה היום בבית הספר. הם התחילו לצחוק" "איזה צחוקים היה... אנחנו עושים על מאור חרם, והיום בהפסקה כשיחכנו כדורגל, הוא ביקש להשתתף, אז גילי אמר לו שהדבר היחיד שהוא מרשה לו לעשות זה להביא את הכדורים שיעופו

החוצה"...

כמעט בכיתי כששמעתי את זה. הפעולה נכנסה להם באוזן אחת ויצאה מהשניה!  
אני יודעת כמה סבל חרם גורם לילד - היה עלי חרם מתמיד במשך ארבע שנים...  
לא חשוב מה שעשיתי - זו לא הנקודה, אבל אני זועקת אליכם מכאן:

מדריכים - שימו לב!!! הדבר הכי נורא שילד יכול לעבור בגיל הזה זה חרם. נידוי חברתי.  
כאחת שהמדריכים שלה לא ידעו, ואיש לא עזר לה, לא היה שם בשבילה מלבד ילדה קטנה אחת שבכיתה ג' הייתה יותר  
חכמה ורגישה מכל המבוגרים שמסביבה! מה הייתי עושה עם שחר לא הייתה שם בשבילי? איך הייתי עוברת את זה לבד?  
את הסבל הנוראי הזה? מי שלא עשו עליו חרם, לא יכול להבין בכלל עד כמה זה נורא... אני זועקת אליכם מעומק לבי -  
פקחו את העיניים! פתחו את הלב! שמרו בשבע עיניים על החניכים שלכם, שלא יגיעו למצב שאני הגעתי אליו...

**המכתב הזה נכתב בדמעות... עדי.**

נראה את סרטון האופנוע מצומת אזור (<https://www.youtube.com/watch?v=llxGh5fkhfs>)

## דין

- האם אתן חושבות שהסביבה גם אשמה בעוול שנעשה לעדי?
- האם יש אנשים שהיו צריכים לקחת אחריות ולהתערב ובמקום זאת בחרו להתעלם?
- מה אתם הייתם עושים אחרת?

## סיכום

אנחנו מגיעות לגיל מצוות, גיל שהמחויבות שלנו לעולם המצוות, ובכללי להתנהגות היומיומית רק  
גדלה, עלינו לשים לב לדרך בה אנחנו הולכות ולדעת לקחת אחריות על עצמינו ועל המעשים שלנו.